

Vánoční ŽABEŇÁK

www.zaben.cz

zdarma

vánoční speciál

Vánoční pozdrav

Vážení spoluobčané, milí Žabeňáci, chci Vás touto formou pozdravit, popřát Vám k Vánocům a do nového roku.

Zdravím všechny, ať už místní nebo jen náhodné čtenáře těchto řádků.

Chtěl bych Vám světit jedno mé osobní poznání. Každý člověk je zodpovědný za své štěstí. Je třeba věřit v to, že mám štěstí, v to, že jsem šťasten. A samozřejmě jít tomuto štěstí naproti. Někdy je potřeba opatrně našlapovat a jemně se mu přiblížit. Jindy je potřeba běžet a třeba si i prorážet cestu. Někdy není nejdůležitější dosažení cíle, ale důležitá je cesta k němu.

Každý má svá trápení, své chmury, špatné vlastnosti, ale každý z nás má i radosti, sny a dobrotu v srdci. Chci Vám všem popřát štěstí, radost, splnění snů a dobrotu v srdci. Přeji Vám všem klidné Vánoce, chvíle odpočinku a pohody, ať už v rodinném kruhu nebo mezi přáteli.

Váš *David Hejnéš*

KAPITOLY Z HISTORIE NAŠÍ OBCE

Tentokrát na téma zvyků a obyčejů v době, kdy zemi pokryla sněhová perina

V minulém vyprávění našeho kronikáře jsme pootevřeli naši kroniku na stránkách, které popisují vznik názvu naší obce a věnují se zajímavým místním názvům v Žabni.

No, a jelikož se kvapně blíží čas Vánoční, je nasnadě, že dnes otevřeme kroniku obce v místech, která popisují zvyky a obyčeje našich předků v době kdy přicházela zima, čas Vánoční, novoroční a také konec panování studené tetičky, Velikonoce. Uvidíte, že mnohé z tradic našich babiček a dědečků jsou stále udržovány, ale najdou se i takové, které

dnes již nespátříme. Co myslíte, dokázali bychom je společnými silami obnovit?...

Na sv. Ondřeje (30. listopad)

„Na sv. Ondřeje se dřívě lilo olovo do vody. Dle toho, co se ulilo, soudilo se, co se mu do roka stane.“

Na sv. Mikuláše (6. prosinec)

„V předvečer Mikuláše se dávají na noc za okna punčochy, aby do nich nadělil. Po západu slunce, až už je tma, spouští se z nebe na zlaté šňůrce.“

Matička

„8. prosince naděluje zase Matička.“ Více jsem se o této události v kronice nedozvěděl. Pokud byste snad věděli, jak tento zvyk v Žabni probíhal, napište nám. Velmi rád zveřejním podrobnosti o této tradici v příštím vydání žabeňáka. Nicméně abyste měli představu, kdo to byla Matička a jak zřejmě mohl tento obyčej probíhat, pojďme se podívat, jak Matička chodila po slezských vesnicích.

„Ve Slezsku v Janovicích, Raškovcích, Moravce, Pražmě, Mohelnici chodily „Matičky“. V Janovicích se dvě děvčata přestrojila za matičky, na hlavy si posadily koruny jako čapky biskupské, vlasy sčesaly do doliny na tvář a do ruky vzaly březové pruty. Doprovázely je dva, někdy tři chlupci, počerněni sazemi, oblečení do obrácených kožichů a opásání povříslly. V rukou měli řetězy, kterými hlasitě řinčeli. Jak přišli k chalupě, zabouchali na okna a poté vešli do světnice bez pozdravení.“ Pak Matičky vyslechly a zkoušely děti. Rodiče pak na děti žalovali a matička je napomínala, ty nejzlobivější trestala. Poté však rozdávaly jablka, sladkosti, sušené švestky, ořechy a perníky.

Štědrý den (24. prosince)

„Štědrý den bývá opředen mnohými zvyky a obyčejí. Nejvíce se jich pojí k štědrovečerní večeři, jež je bohatá. V nynější době nevází se však už tolik jídel, jako tomu bývalo dřívě. Všude se řídí podle majetkových poměrů. Smažená ryba pokrač.str.2

však neschází v ten den skoro na žádném stole. Rovněž ne ořechy, jablka, med a vánočka. Med se pojídá se svčenyími oplátky. Ke konci večere se pojídají jablka a ořechy. Dle jádra v prvním rozloupnutém ořechu se usuzuje na zdraví v příštím roce. Kdo měl špatné jádro, do roka prý zemře. Tato pověra ovšem nadělala v rodinách dosti zla, neboť se stávalo, že lidé citlivější si to tak brali k srdci, že od toho do roka, ba i spíše zemřeli.

Zvykem jest dávatí ze štědrovečerního jídla také dobytku a drobtý stromům, aby nesly ovoce a ptáčkům, aby nehladověli. Také se praví, že kdo jde o půl noci pro vodu, že donese víno. Zdali kdo v roce příštím půjde do světa, usuzují lidé dle ořechových skořápek, jež pouštějí s rozžehnutými svíčkami na vodu v míse. Která odpluje doprostřed mísy, dán je důkaz, že osoba, jíž náleží, dostane se do světa, a či skořápka se převrátí, ten ve světě zahyne.

Z kterého kouta a z které světové strany slyšeti štěkati psa, odtud přijde ženich.

O Štědrém dni se střílí. Lidé se postí. Aby se též děti postily celý den, říká se jim, že uvidí zlaté prasátko. V ten den se též okrašluje vánoční stromeček a před večerí se rozsvěcuje.“

Na sv. Štěpána (26. prosinec)

„Na svatého Štěpána se chodí po koledě. Bohužel, v mnohých rodinách tyto staré zvyky a obyčeje mizí, a snad zaniknou úplně.“

Nový rok

„O Novém roce chodily děti z rodin chudších dům od domu a přály štěstí pro nastávající rok. Přitom také „štěstí“ (jedlovou větvičku zdobenou hvězdicemi z barevných papírů) dávaly. Za to obdržely nějaký peněžitý dárek. Toto „štěstí“ se pak zastrkávalo nade dveřmi ve světnici – kuchyni. Větší počet těchto „štěstí“ působí v každé rodině radost, zejména, kde bylo více dětí. Do domů lidé lakomějších, se

nechodívalo. Tento zvyk už pomalu mizí.“ Všimněte si, že už starý kronikář před sto lety napsal, že tento obyčej již pomalu mizí. Já však mohu říct, že naše rodina tento zvyk ještě symboliku jedlové větvičky stále dodržuje.

Tři králové (6. leden)

„Na sv. 3 krále chodívají „Tři králové“. Jsou to hoši z chudších rodin. A aby se snad se svým kralováním neopozdili, přicházejí do domů už před Vánocemi, někdy hned po sv. Mikuláši. Bohužel, že hoši, 3 králové při svých pochůzkách prováděli všelijaké nezřízenosti a obdržené peněžité odměny používali k nákupu zbytečných a malicherných věcí! Následkem toho je hospodáři neradi ve svých domech vidí, a proto je vyhánějí. Tím se stává, že krásný vánoční a povánoční zvyk mizí.“ A jak dodal kronikář, zvyk nakonec z našich ulic opravdu vymizel.

Na sv. Šebestiána (20. leden)

„V den sv. Šebestiána chodívá se s procesím do Paskova na děkovnou mši. I obec byla před lety postižena morovou ranou.“ No co myslíte? Nebylo by krásné tuto žabeňskou tradici obnovit. Mnoho z našich dědečků či babiček si na lednovou pouť ještě vzpomínají, zeptejte se jich, jak tato slavnost probíhala.

Velký pátek

„Na Velký pátek se chodívají lidé umývatí do Olešné přímo z postele. Po mytí se nikdo nesměl utírat a musel čekat, až uschne a při tom se modlit.“

Černá neděle

„Na „černú nēdēlu“ (smrtnou) oblékly děti starý došek, který představoval „Mařenu“ (Mořena, pohanský bohyně smrti, zimy) a nastrčily jej na tyč. Z celé dědiny sběhly se děti a ve velkém procesí chodily s „Mařenou“, při čemž zpívaly:

Něsemě Mařenu, tu staru stařenu.

Jak ju postavíme? Na fojtové vrata.Fojtka budě rada, že mo kamaráda. A fojt ešče rači, že mo černe oči.

Uboho Mařena, pro koho umřela?

Pro ty žabeňske pacholky, že se neženili a divěk nēpobrali. (zpíváno nářečím)

Když prošli celou vesnicí, vhodili „Mařenu“ do Olešné, která zpravidla měla v té době dostatek vody, neboť Smrtná neděle připadá na dobu tání sněhu na jaře. Utopení „Mařeny“ znamenal konec zimy. Fojtce a fojtovi ji přisuzovali asi proto, že fojt, jenž býval za doby roboty první vrchností, asi u lidu moc oblíben nebyl.“

Boží hod

„Na Boží Hod velikonoční nosívají hospodáři na pole křížičky, které nadělali buď ze svčenyých kočiček, nebo lískových prutů od Květné neděle. Ty zastrkávají do úhlu pole, a kropí svčenou vodou, aby pole hojně rodilo.“

Jak vidíte, je mnoho krásných zvyků a obyčejů, které si můžeme připomenout díky vyprávění našich starých kronikářů. Některé přímo vybízejí, abychom se je pokusili obnovit. „Třeba tú Mařenu něbo ty tře krále“, řekla by určitě moje babička Emilka Nytrová, kdybych se jí na to mohl zeptat. A víte... zeptám se jí.

Přeji Vám všem krásné Vánoce a šťastný Nový rok.

Martin Válek

Prezident Žabně

Jsem velmi rád, že se mi dostalo upřesnění místa, kde přesně bydlel náš žabeňský prezident. Jsem opravdu moc rád, že mohu zveřejnit upřesnění paní Škopkové, která mě přišla pokárat za to, že jsem bydliště prezidenta přesně nespécifikoval. Napsala mi...

„Dobrý večer Martine.

Nedá mi, abych Ti nevysvětlila chybu, která se stala v Žabeň-

ku. Možná, že ti připadá malicherná, ale já si na ní zakládám. Dům č.p.66 u „prezidenta“ koupili naši rodiče (K.a L. Kolkovi) v roce 1963 i s tzv. „výměnkářkou“ M. Typovskou, (manželka „prezidenta“ F. Typovského). Nyní dům obýváme my, manželé Škopkovi.

Promiň, ale musela jsem ti to stručně popsat, protože pamětníci vymírají. Dobrou noc.“

Moc paní Škopkové děkuji. Je to vlastně potvrzení toho, že citování naší kroniky Vás zajímá a že jej sledujete. Pokud byste kdokoli měl nějakou informaci, která by mohla tuto rubriku něčím zajímavým doplnit nebo zpestřit, nebojte se mi napsat na zabenak@zaben.cz.

PODĚKOVÁNÍ PANA IVO KLIMŠI ZA DOSAVADNÍ SPOLUPRÁCI

Vážení a milí občané,

S blížícím se koncem roku se nabízí příležitost ke krátkému hodnocení toho, co se letos událo. Mohu potvrdit, že smlouva o spolupráci ze srpna 2011 byla správným krokem. Závazky, které obsahuje, jsou konkrétní, dají se kontrolovat a věřím, že si můžeme vzájemně potvrdit, že jsou plněny. Vzájemná komunikace není omezena jen na pravidelné schůzky se starosty nejbližších obcí, ale se starostou panem Hejnešem se setkáváme vždy, když je to potřeba.

Náš investiční program změny technologie výroby probíhá podle předpokladů a postupně nejen uvádíme do provozu nová výrobní zařízení, ale také pokračujeme v práci na opatřeních ke zmírnění vlivu výroby na životní prostředí. Například instalací 4. stupně praní kouřových plynů jsme snížili emise SO₂ tak, jak jsme přislíbili v EIA. Téměř dokončena je výsadba zeleně podle Vaší obcí schváleného projektu. Vzrostlá zeleň je jedním z protihlukových opatření. Zprovoznili jsme další etapu zachycování nízkostřešních odplynů do spalovacího systému a omezili tak jeden ze zdrojů zápachu. Další ze zdrojů bude vyřešen v souvislosti s ukončením výroby krmných kvasnic na počátku příštího roku. Analyzujeme zdroje hluku a provádíme změny k naprávě. Jsou to postupné kroky, které naplňují podmínky stanovené v EIA a v povolovací dokumentaci jednotlivých staveb. Plněn je také náš závazek provádět v součinnosti s okolními obcemi další měření hluku, zápachu a imisí nad rámec povinností. Věřím, že s výstavbou spojené práce na staveništích a doprava zařízení a materiálu nepřinesly pro Vaši obec mimořádnou zátěž. Je zřejmé, že těsné sousedství s jakýmkoliv výrobním provozem přináší ve vzájemném soužití problémy. Naše mateřská společnost Lenzing má jako jednu ze svých priorit zodpovědnou politiku vztahu k životnímu prostředí a my tuto politiku ctíme a naplňujeme. Nic není černobílé, změny se většinou nedějí ze dne na den a já věřím, že naše spolupráce v tomto roce přispěla ke zvýšení vzájemné důvěry.

Ve Vaší obci byla provedena rekonstrukce budovy školy a školky a děti spolu s učiteli teď mají opravdu důstojné prostředí. Jsem rád, že jsme byli součástí tohoto projektu. Určitě je ve Vaší obci plněna i řada dalších akcí, které jste si naplánovali. Dovolte mi poděkovat touto cestou vedení obce Žabeň za dobrou spolupráci a Vám všem přeji hezké a v klidu prožitě Vánoce a vše dobré v novém roce 2013.

Ivo Klimša

předseda představenstva Biocel Paskov a.s.

VÁNOČNÍ PŘÁNÍ STAROSTKY ZUZANKY VALOCKÉ ZE SLOVENSKÝCH ŽABOKREK

Drahí priatelia zo Žabne!

Dovoľte, aby som Vás všetkých v tomto adventnom čase očakávania najkrajších sviatkov roka srdečne pozdravila. U nás je počasie ako z rozprávky o Mrázikovi. Iskrivý sneh belobou pokrýval krajinu a láskyplne dožičil šedivosti našich posledných dní - tak hektických a plných nečakaných zvrátov - aby sa stratila a namiesto starostí z pokračujúceho štrajku učiteľov a lekárov, namiesto zväd o rozpočte a stabilite verejných financií zavládla nálada, ktorá ku tomuto ročnému obdobiu náležite patrí. Veď čochvíľa v každej domácnosti budú vládnuť vianočné dobroty, žiarivá hviezda na vianočnom stromčeku a snívanie o tom, čo prinesie ďalší rok - to všetko sú Vianoce.

Kto by na konci roka nechcel aspoň na chvíľku nazrieť do budúcnosti a zistiť, ktoré z tajných túžob, prianí či snov sa „do roka a do dňa“ vyplnia?

Nuž nám sa ešte pred koncom roka splnilo jedno krásne pranie. Bolo to oficiálne potvrdenie nášho priateľstva a deklarovanie vzájomnej spolupráce a pomoci medzi obcou Žabokrek a obcou Žabeň.

Viac ako krásne vypracovaná zmluva, ktorá má u nás svoje čestné miesto, je však poznanie, že máme skutočných priateľov, s ktorými je potešením stretnúť sa, telefonovať, písať si hoci aj stručné emaily, s ktorými je každá starosť akosi jednoduchšia ...

Lebo priateľstvo je ako láska- je bez hraníc.

Verím, že Vy všetci v Žabni budete na rok 2012 spomínať ako na rok úspešný a ak sa Vám náhodou Vaše plány, túžby a očakávania všetky nespĺnili, nevešajte hlavy. Rok 2013 a všetky ďalšie sú tu pre nás, sú tu pre plnenie nášho skutočného poslania- byť ľuďmi v tej najzákladnejšej podstate ľudskosti.

Všetkým nám spoločne želám, aby naše plány a predsavzatia v nastávajúcom roku 2013 len vzrastali a boli splnené. Aby sme boli viac slobodnými, viac tvorivými a skutočne šťastnými.

Krásne vianočné sviatky prajem, priatelia

Zuzana Valocká

OHLÉDNUTÍ ZA ROKEM 2012 V OBRAZECH

Setkání jubilatů

Otevření základní školy

SDH: O pohár starosty obce

Podpis smlouvy o partnerství na Bílém Kříži

Vodnická svatba

Vítání nových občanů

Setkání Žabích obcí v jihočeských Žabovřeskách

Vánoční
ŽABENÁK
www.zaben.cz

ZPRÁVODAJ OBCE ŽABEŇ
Zpravodaj obce Žabeň „Žabeňák“, Žabeň 62, 738 01 Frýdek-Místek
• občasník „Vánoce 2012“ • 18. 12. 2012 • Redakce zabenak@zaben.cz •
Redaktor: Martin Válek • Fotografie Martin Válek, Biocel Paskov •
Grafická úprava: Tereza Samiecová • Rozšiřuje Obec Žabeň • Bezplatné

zdarma

Vánoce 2012